

การศึกษาพฤติกรรมการใช้เวลาวันหยุดของคนหูหนวกในกรุงเทพมหานคร
 A Study of Holiday Time Spending Behavior of Deaf of Bangkok
 ดร.จิตประภา ศรีอ่อน และนางเจนจิรา เทศทิม

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมการใช้เวลาวันหยุดของคนหูหนวกในกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาวิถีชีวิตของคนหูหนวกในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เวลาและการใช้เวลาว่างในวันหยุด ว่าเหมือนหรือแตกต่างจากคนทั่วไปอย่างไร ศึกษาจากประชากรคนหูหนวกในกรุงเทพมหานครไม่จำกัดอายุ และเพศ จำนวนตัวอย่าง 119 คน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตพฤติกรรม

ผลการวิจัยพบว่า คนหูหนวกในกรุงเทพมหานครมีวันหยุด 1-2 วัน ในหนึ่งสัปดาห์ กิจกรรมยามว่างในวันหยุดของคนหูหนวกมี 6 ประเภท ได้แก่ งานส่วนตัว งานบ้าน การเรียน การทำงาน การบำเพ็ญประโยชน์และศาสนา และกิจกรรมยามว่าง กิจกรรมในวันหยุดที่คนหูหนวกส่วนใหญ่ทำ คืองานส่วนตัว กิจกรรมยามว่าง และงานบ้าน พบว่าคนหูหนวกถึง 2 ใน 3 ทำกิจกรรมยามว่างในวันหยุด และทำกิจกรรมยามว่างทั้งใน และนอกบ้าน กิจกรรมยามว่างในบ้านที่ทำเรียงลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ ดูโทรทัศน์ นั่งคุยกัน อ่านหนังสือประเภทต่างๆ งานอดิเรก นั่งและนอนพักผ่อน ดูวิดีโอ เล่นเกม สังสรรค์ ออกกำลังกาย และดูกีฬา ส่วนกิจกรรมยามว่างที่ทำนอกบ้านเรียงลำดับมากไปหาน้อยได้แก่ การเที่ยวห้างสรรพสินค้า พบเพื่อน รองลงมาได้แก่ เล่นกีฬา ดูภาพยนตร์ พบญาติ รับประทานอาหาร และเดินรำ พบว่า คนหูหนวกทำกิจกรรมยามว่างนอกบ้านมากกว่าคนทั่วไป และประเภทของกิจกรรมที่ทำก็แตกต่างกัน กล่าวคือ คนทั่วไปใช้เวลาว่างในการดูโทรทัศน์และการฟังวิทยุเทปมากถึงร้อยละ 89.6 และร้อยละ 44 ตามลำดับในขณะที่คนหูหนวกใช้เวลาว่างในการดูโทรทัศน์เพียงร้อยละ 52.1 และไม่ได้ฟังวิทยุเทปเลย และคนหูหนวกทำกิจกรรมยามว่างนอกบ้านโดยการเที่ยวห้างสรรพสินค้ามากที่สุด ในขณะที่คนทั่วไปทำกิจกรรมยามว่างนอกบ้านประเภทเล่นกีฬามากที่สุด รวมทั้งพบว่าคนหูหนวกมีกิจกรรมการพบเพื่อนในวันหยุดถึงร้อยละ 77.8 โดยไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศ อายุและสถานภาพสมรส คนทั่วไปทำกิจกรรมพบเพื่อนน้อยกว่า

Abstract

The objective of 'A study of holiday time spending behavior of deaf of Bangkok' is to study the life style of deaf of Bangkok in how they spend their time, and leisure on holiday whether it is similar or difference from that of general public. The population are deaf of Bangkok without limitations of age or sex, a total of 119 samples. Interview and behavior observation forms are used for data collection.

The result of the study declares that deaf of Bangkok Metropolitan have one or two holidays per week. Their activities on those days include personal work, house work, study, job, social and religious activities and leisure; the most popular ones being personal work, leisure and house work. Two thirds of them prefer leisure, both at home and outside. The activities being engaged at home are respectively following : watching T.V, talking, reading a variety of books, hobbies, sitting or lying in repose, VDO watching, games, socializing, exercising and watching matches. As for the activities being engaged outside of home, here follow the ones in order of preference: window shopping at department stores, meeting with friends, playing sports, watching movies, visiting relatives, taking food and dancing . A fact has been found that deaf enjoy activities outside of home more than the general public. The activities they prefer are also different : an out standing number of 89.6 per cent of the general public spend free time for watching T.V. and 44 per cent listening to radio and tape cassette while only 52.1 per cent of the deaf watch T.V. and no one listens to radio or tape cassette. Deaf spend free time outside of home window shopping at department stores more than any other activities while the general public choose to do sporting. An out standing number of 77.8 per cent of the deaf meet with friends on holidays with no difference in terms of sex, age or marital status, while the percentage of the general public doing this activity is very much lower.

การศึกษาพฤติกรรมการใช้เวลาวันหยุดของคนหมู่นวกในกรุงเทพมหานคร

ดร.จิตประภา ศรีอ่อน และนางเจนจิรา เทศทิม*

บทนำ

ในช่วงระยะ 50 ปีที่ผ่านมาได้มีนักวิจัยและนักวิชาการในสาขาต่างๆ โดยเฉพาะสาขาการบริหาร สาขาสังคมวิทยา สาขานันทนาการ สนใจเรื่องการใช้เวลาของมนุษย์ในการทำกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละวันว่า ทำกิจกรรมอะไรบ้าง และใช้เวลาเท่าใด มีการบริหารการใช้เวลาอย่างไร การใช้เวลาว่างในแต่ละวัน เหตุผลในการเลือกทำกิจกรรมยามว่างในแต่ละประเภท และความต้องการกิจกรรมยามว่างต่างๆ เพื่อสะท้อนให้เห็นการใช้เวลาและการใช้เวลาว่างของแต่ละบุคคล และเสนอแนะแนวทางการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์มากที่สุด จากการสำรวจงานวิจัยด้านการใช้เวลาและเวลาว่างในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502 เป็นต้นมา พบว่ามีไม่น้อยกว่า 50 เรื่อง และงานวิจัยดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นการใช้เวลาและเวลาว่าง พอสรุปได้ว่า “ในวันหนึ่งๆ ตามปกติบุคคลจะใช้เวลาในการทำงานหรือการเรียนประมาณ 8-10 ชั่วโมงพักผ่อนนอนหลับ 6-8 ชั่วโมง การทำกิจกรรมส่วนตัวและงานบ้าน 4 ชั่วโมง และจะมีช่วงเวลาอิสระจากการกิจดังกล่าวข้างต้นซึ่งถือว่าเป็นเวลาว่างอีกประมาณ 4 - 5 ชั่วโมง สำหรับวันหยุดซึ่งไม่มีกิจกรรมด้านการทำงานหรือกิจกรรมการเรียน จะมีเวลาเพื่อทำกิจกรรมยามว่างเพิ่มขึ้น 4-5 ชั่วโมง และจากการสำรวจเกี่ยวกับการทำกิจกรรมยามว่าง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2539) พบว่าการใช้เวลาว่างของบุคคลทุกเพศ และวัย ทำกิจกรรมยามว่างในบ้านมากที่สุด กิจกรรมที่ทำ ได้แก่ การดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุเทป อ่านหนังสือพิมพ์ อ่านหนังสือ ส่วนงานอดิเรกทำน้อยมาก นอกจากนี้ยังพบว่าการทำกิจกรรมยามว่างนอกบ้านมีแนวโน้มสูงเพิ่มขึ้นในกิจกรรมเดินเล่นตามศูนย์การค้า การสังสรรค์ และการเล่นกีฬา”

คนหมู่นวกเป็นบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งในสังคมซึ่งมีเวลาว่างเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป จากการศึกษายังไม่พบว่ามีผู้ใดศึกษาเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างเกี่ยวกับคนหมู่นวกไว้ คณะผู้วิจัยจึงเห็นควรศึกษาว่าคนหมู่นวกใช้เวลาว่างในวันหยุดอย่างไร เพื่อเสนอการจัดกิจกรรมที่สามารถตอบสนองความต้องการและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนหมู่นวกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของคนหมู่นวกในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เวลา และการใช้เวลาว่างในวันหยุด โดยจะศึกษาเฉพาะคนหมู่นวกที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครทั้งถาวร และชั่วคราว และสามารถใช้ภาษามือในการสื่อสาร การวิจัยดำเนินการในช่วงปี 2542-2544 โดยเก็บข้อมูลระหว่างพฤษภาคม – มิถุนายน 2542

* คณะผู้วิจัยจากวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล ประกอบด้วย ดร.จิตประภา ศรีอ่อน นางเจนจิรา เทศทิม นางศิริวรรณ วิทยาเวช และอาจารย์สุพิน นายอง

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย คนหูหนวก หมายถึงผู้ที่เลือกใช้ภาษามือสื่อสารในชีวิตประจำวัน (Cultural Deafness) ทั้งนี้ไม่ขึ้นอยู่กับระดับของการสูญเสียการได้ยินและการใช้เครื่องช่วยฟัง การใช้เวลา หมายถึง ปริมาณเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละวัน และการใช้เวลาว่าง หมายถึง การใช้เวลาที่ว่างจากกิจกรรมอื่น โดยเลือกทำกิจกรรมอย่างอิสระด้วยความพึงพอใจของตนเอง เพื่อคุณค่าทางร่างกายและจิตใจ

ข้อจำกัดของการวิจัย พบว่าในการเก็บรวบรวมข้อมูลคณะผู้วิจัยต้องการสะท้อนพฤติกรรมการใช้เวลาที่แท้จริงของคนหูหนวกจึงใช้แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด แต่ในช่วงการเก็บรวบรวมข้อมูลปรากฏว่า ไม่สามารถบันทึกเวลาทำกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมไว้ได้ครบถ้วน คณะผู้วิจัยจึงต้องตัดข้อมูลส่วนนี้ออกไป และไม่สามารถนำเสนอการใช้เวลาในแต่ละกิจกรรมว่าใช้มากน้อยเพียงใดได้

วิธีดำเนินการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ คนหูหนวกที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งสามารถสื่อสารโดยใช้ภาษามือได้ ทั้งเพศชายและหญิงไม่จำกัดอายุ วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้แบบสุ่มโดยบังเอิญ (accidental Sampling) และวิธีส่งต่อ (Snowball) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนตัวอย่างที่จะทำการศึกษา (Quota Sampling) ไว้ 120 ตัวอย่าง แต่ในการเก็บข้อมูลพบว่าสามารถเก็บตัวอย่างได้ทั้งสิ้น 136 คน และได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ จำนวน 119 คน สำหรับข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ 17 คนได้ตัดออกไป

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตพฤติกรรมของคนหูหนวก ซึ่งแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต มีคำถามเป็นลักษณะปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบได้ตอบอย่างอิสระ เครื่องมือที่สร้างขึ้นนี้ได้นำไปทดลองสอบถามกับคนหูหนวกเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา และภาษา 2 ครั้ง ก่อนนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสัมภาษณ์และการสังเกต ผู้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ผู้ช่วยวิจัยคนหูหนวกจำนวน 5 คน และล่ามภาษามือไทยสถานที่จัดเก็บข้อมูล ได้แก่ สถานที่คนหูหนวกชอบพบปะและอยู่ร่วมกัน ได้แก่ ศูนย์การค้าต่างๆ เช่น ศูนย์การค้ามาบุญครอง ศูนย์การค้าชิดลม สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย สถาบันการศึกษาสำหรับคนหูหนวก ตลาดค้าขายของคนหูหนวกถนนสีลม ตลอดจนรายชื่อคนหูหนวกซึ่งอยู่ในที่ต่างๆ ที่ได้รับคำแนะนำจากคนหูหนวกด้วยกัน

การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลโดยใช้โปรแกรม SPSS for windows ใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ Chisquare Test, Lambda Coefficient, Gamma, Pearson r, Spearman rank Correlation ในการหาความสัมพันธ์และวัดขนาดของความสัมพันธ์ ระดับความมีนัยสำคัญที่ 0.05 ในตัวแปรระหว่างเพศ อายุ การมีงานทำ กับเวลาทำกิจกรรมยามว่าง

ผลการวิจัย

พบดังนี้

1 ข้อมูลทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ประมาณ 2 ใน 3 อายุ ระหว่าง 14-25 ปี เป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย มีสถานภาพการสมรสเป็นคนโสด การศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นไป มีภูมิลำเนาและที่อยู่ปัจจุบันอยู่ในกรุงเทพมหานครและภาคกลาง เป็นส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ 46.2 ประกอบอาชีพ ส่วนที่เหลือกำลังศึกษาและว่างงาน อาชีพของกลุ่มที่ศึกษาส่วนใหญ่ค้าขาย รองลงมา เป็นช่างประเภทต่างๆ และงานรับจ้าง ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

2. การรวมตัวของคนหูหนวก พบว่าคนหูหนวกในกรุงเทพมหานคร มักพบปะและรวมกันเป็นกลุ่มมากกว่า 2 คนขึ้นไป ถึง 10 คน ตามสถานที่นัดพบต่างๆ ในเวลาว่างและวันหยุด เช่น ห้างสรรพสินค้า ร้านอาหาร ย่านสีลม โรงเรียนสอนคนหูหนวก สมาคมคนหูหนวกฯ และย่านอื่น ในการรวมกลุ่มนี้มีคนหูหนวกเป็นส่วนใหญ่ ไม่ค่อยพบคนที่มีการได้ยินร่วมด้วย ยกเว้นล่ามภาษามือ พี่น้องของคนหูหนวกหรือผู้ที่พาคนหูหนวกมาการพบปะกันมักรวมตัวเป็นกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นเพื่อนกลุ่มที่เรียนในโรงเรียนสอน

คนหูหนวกด้วยกัน และกลุ่มคนที่ทำงานค้าขายในละแวกเดียวกัน นอกจากนี้การพบเพื่อนหูหนวกยังมีลักษณะการแนะนำต่อๆ กัน เช่น เพื่อนหูหนวกที่เคยเรียนโรงเรียนเดียวกัน แนะนำให้รู้จักกับเพื่อนคนหูหนวกที่ทำงานด้วยกันหรือมีอาชีพค้าขายด้วยกัน

3. พฤติกรรมการใช้เวลาในวันหยุด พบว่าส่วนใหญ่ 2 ใน 3 มีวันหยุดหนึ่งวันต่อสัปดาห์ และมีวันหยุดในวันอาทิตย์ วันเสาร์ และวันอาทิตย์ และวันพุธ ในวันหยุดคนหูหนวกจะตื่นสายกว่าวันปกติ โดยเพศชายตื่นสายกว่าเพศหญิง และรับประทานอาหารเช้า เวลาทำกิจกรรมวันหยุดอยู่ระหว่างตั้งแต่เวลา 08.00-24.00 น. เวลาเข้านอนพบว่าส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 91.4 จะเข้านอนหลังเวลา 24.00 น. กิจกรรมในวันหยุดของคนหูหนวกมี 6 ประเภท ได้แก่ งานส่วนตัว งานบ้าน การเรียน การทำงานบำเพ็ญประโยชน์ และศาสนา และกิจกรรมยามว่าง โดยพบว่าร้อยละ 100.00ทำกิจกรรมงานส่วนตัว รองลงมาทำกิจกรรมยามว่างร้อยละ 68.9 งานบ้าน ร้อยละ 43.6 การเรียนร้อยละ 12.6 การทำงานร้อยละ 10.9 และบำเพ็ญประโยชน์และศาสนา น้อยที่สุดร้อยละ 1.9 และพบว่าคนหูหนวกคนหนึ่งๆ ทำกิจกรรมในวันหยุดไม่เกิน 4 ประเภท ส่วนใหญ่ประมาณกึ่งหนึ่งทำกิจกรรม 3 ประเภทขึ้นไป ซึ่งได้แก่ งานส่วนตัว งานบ้าน และกิจกรรมยามว่าง นอกจากนี้ยังพบว่าเพศหญิงทำงานบ้านและการเรียนมากกว่าเพศชาย รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2

4. กิจกรรมยามว่างในวันหยุด พบว่าคนหนุ่มสาวประมาณ 2 ใน 3 ทำกิจกรรมยามว่างในวันหยุด และในคนหนุ่มสาวที่ทำกิจกรรมยามว่างพบว่าประมาณเกือบครึ่งหนึ่งทำกิจกรรมยามว่างทั้งในและนอกบ้าน รองลงมาทำกิจกรรมยามว่างในบ้านร้อยละ 41.5 กิจกรรมยามว่างในบ้านที่ทำมากที่สุดได้แก่ ดูโทรทัศน์ รองลงมาคือนั่งคุยกัน อ่านหนังสือประเภทต่างๆ งานอดิเรก ได้แก่ วาดรูป เลี้ยงต้นไม้ และสัตว์เลี้ยง เป็นต้น และนอนพักผ่อน ดูวิดีโอ เล่นเกม และคอมพิวเตอร์ สังสรรค์ ออกกำลังกาย และดูกีฬา ส่วนกิจกรรมยามว่างนอกบ้านที่ทำมากที่สุด ได้แก่ การเที่ยวห้างสรรพสินค้า พบเพื่อน รองลงมาได้แก่ เล่นกีฬา ดูภาพยนตร์ พบญาติ รับประทานอาหาร และเดินร่ำ นอกจากนี้ยังพบว่า เพศ อายุ และการมีงานทำไม่มีความสัมพันธ์กับการทำกิจกรรมยามว่างอย่างมีนัยสำคัญ แต่พบความแตกต่างในประเภทของกิจกรรมที่ทำอยู่บ้าง กล่าวคือ กลุ่มผู้ที่กำลังศึกษาและยังไม่มีการมีงานทำทำกิจกรรมยามว่างหลาย ๆ กิจกรรมพร้อมกัน มากกว่ากลุ่มที่ทำงานแล้ว เพศชายทำกิจกรรมยามว่างนอกบ้านในประเภทการเล่นกีฬา การพบเพื่อน การเที่ยวห้างสรรพสินค้าและดูภาพยนตร์มากกว่าเพศหญิง เพศหญิงทำกิจกรรมยามว่างในบ้านประเภทนั่งคุยกัน การอ่านหนังสือประเภทต่างๆ และงานอดิเรกมากกว่าเพศชาย รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3

5. พฤติกรรมการพบเพื่อนในวันหยุด

พบว่าคนหนุ่มสาวร้อยละ 77.8 พบเพื่อนในวันหยุด ส่วนใหญ่พบเพื่อนในห้างสรรพสินค้า และแหล่งซื้อของ รองลงมาที่บ้านเพื่อน แหล่งบันเทิงและที่อื่นๆ การพบเพื่อนมีจุดประสงค์เพื่อพูดคุย และทำกิจกรรมร่วมกัน นอกจากนี้พบว่าร้อยละ 57.6 พบเพื่อนทุกวันหยุดและเวลาว่างอื่นด้วย ช่วงเวลาพบเพื่อนตั้งแต่ 08.00-24.00 น. ส่วนใหญ่พบเพื่อนมากที่สุดในช่วง 12.01-15.00 น. โดยพบเพื่อนเฉลี่ยประมาณ 5.6 ชั่วโมงในวันหยุด สำหรับกิจกรรมที่ทำระหว่างพบเพื่อน พบว่าร้อยละ 42.4 ทำกิจกรรมหลายอย่างพร้อมกัน ได้แก่ การพูดคุย การรับประทานอาหาร แลกเปลี่ยนข่าวสาร รองลงมาเป็นการพูดคุย ร้อยละ 31.8 การเล่นกีฬา ร้อยละ 11.8 การรับประทานอาหาร ร้อยละ 9.4 และอื่นๆ อีกร้อยละ 4.6 ได้แก่ เล่นเกม ดูโทรทัศน์ รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

1 คนหูหนวกในกรุงเทพมหานครมักมีการสมาคมกับคนหูหนวกด้วยกันเองในช่วงเวลาว่างและวันหยุด และยังพบว่าคนหูหนวกมักจะเลือกประกอบอาชีพค้าขายที่คล้ายกันและอยู่ในทำเลเดียวกัน เพื่อจะได้มีโอกาสพบปะพูดคุยกัน โดยใช้ภาษามือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Woodward (1998) ซึ่งพบว่าในทวีปสหรัฐอเมริกา ยุโรป เอเชีย รวมทั้งในประเทศไทยด้วย คนหูหนวกในชุมชนเมืองมักมีการรวมกลุ่มเป็นสังคมต่างหาก มีความผูกพันเหนียวแน่นในระหว่างกลุ่มคนหูหนวกด้วยกัน รวมทั้งให้ความสำคัญและคุณค่าต่อการใช้ภาษามือในการสื่อสารมากที่สุด เพราะคนหูหนวกไม่สามารถสื่อสารกับบุคคลในครอบครัวและบุคคลส่วนใหญ่ในสังคมได้เข้าใจกันอย่างสมบูรณ์ และสอดคล้องกับที่ Sherman, W.(ed) (1989:21-28) ระบุว่าคนหูหนวกในชุมชนคนหูหนวกสามารถสื่อสารกันเข้าใจได้อย่างสมบูรณ์ 100% ตลอดเวลา แต่หากเขาอยู่ในชุมชนที่มีการได้ยินและมีล่ามภาษามือเขาจะได้รับการสื่อสารข้อมูลเป็นส่วนๆ ซึ่งอาจเข้าใจได้ประมาณ 50-70% และหากไม่มีล่ามภาษามือแล้ว การสื่อสารจะทำได้้น้อยมาก นอกจากนี้ ศรียา นิยมธรรม (2538) ชี้ให้เห็นว่าระดับการได้ยินมีผลต่อการติดต่อสื่อสารและบุคลิกภาพของคนหูหนวกด้วย เช่นเกิดความรู้สึกไม่มั่นใจในการติดต่อพูดคุยกับคนอื่น เพราะมักเข้าใจการพูดของคนอื่น ผิดๆ ถูกๆ และเมื่อตนเองพูด ผู้อื่นก็แสดงสีหน้าไม่เข้าใจ ซึ่งจากการตระหนักถึงปัญหาการสื่อสารกับคนทั่วไปในสังคมนี้อาจพบคนหูหนวกอยู่ในกลุ่มของตนเองมากกว่าในสังคมทั่วไป

2. พฤติกรรมการใช้เวลาในวันหยุดของคนหูหนวกในกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างจากบุคคลทั่วไป คือมีวันหยุด 1-2 วันในสัปดาห์ และส่วนใหญ่เป็นวันอาทิตย์ วันเสาร์-วันอาทิตย์ และวันพุธ ตื่นสายกว่าวันธรรมดาและเข้านอนดึก ซึ่งพบว่าเวลาตื่นนอนใกล้เคียงกับคนทั่วไป แต่เวลาเข้านอนคนหูหนวกนอนดึกมากกว่าคนทั่วไป สำหรับประเภทของกิจกรรมการใช้เวลาวันหยุดไม่แตกต่างจากบุคคลทั่วไปเช่นกัน

3. กิจกรรมยามว่างในวันหยุดของคนหูหนวกไม่แตกต่างจากคนทั่วไป แต่ถ้าพิจารณาในรายละเอียด มีความแตกต่างกล่าวคือ กิจกรรมยามว่างในบ้านที่คนหูหนวกทำเรียงลำดับมากไปหาน้อยได้แก่ การดูโทรทัศน์ รองลงมา การนั่งคุยกัน อ่านหนังสือพิมพ์ และหนังสือประเภทต่างๆ งานอดิเรก (เช่นวาดรูป เลี้ยงสัตว์ ปลูกต้นไม้) ดูวิดีโอ นั่งพักผ่อน นอนพักผ่อนและเล่นเกม ในขณะที่สำหรับคนทั่วไป กิจกรรมยามว่างในบ้านที่ทำเรียงลำดับมากไปหาน้อยได้แก่ การชมโทรทัศน์ รองลงมาคือ การฟังวิทยุเทป อ่านหนังสือพิมพ์และหนังสือประเภทต่างๆ สังสรรค์ และงานอดิเรก (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2539) จึงอาจกล่าวได้ว่าคนทั่วไปทำกิจกรรมชมโทรทัศน์มากกว่าคนหูหนวก และสำหรับกิจกรรมฟังวิทยุเทป คนหูหนวกไม่ได้ทำเลย ทั้งนี้เพราะสื่อทั้งสองประเภทนี้คนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้มากกว่าคนหูหนวก และสื่อทั้งสองนี้มีทั้งสาระ และความบันเทิง สามารถเลือกสรรได้ตามความต้องการ ประหยัดค่าใช้จ่ายและเข้าถึงได้ง่ายตลอดเวลา ในขณะที่คนหูหนวกมีข้อจำกัดกับสิ่งเหล่านี้เนื่องจากใช้สื่อเสียงเป็นองค์ประกอบหลักสำหรับการทำกิจกรรมยามว่างนอกร้าน พบว่าคนหูหนวกทำกิจกรรมยามว่างนอกร้านมากกว่าคนทั่วไป กล่าวคือ คนหูหนวกเพศชายและเพศหญิงทำกิจกรรมยามว่างนอกร้านใกล้เคียงกัน คนทั่วไปเพศชายทำ

กิจกรรมยามว่างนอกบ้านมากกว่าเพศหญิง (สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์, 2532 อ้างถึงใน เฟลินทิพย์ โกเมศ โสภากและชัชพงศ์ ตั้งมณี, 2534 และสำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2539) นอกจากนี้ยังพบว่าประเภทของกิจกรรมยามว่างที่คนหนุ่มสาวทำนอกบ้านได้แก่ การเที่ยวห้างสรรพสินค้ามากที่สุด รองลงมาคือ การพบเพื่อน เล่นกีฬา และดูภาพยนตร์ ในขณะที่คนทั่วไปในกรุงเทพมหานครทำกิจกรรมประเภทการเล่นกีฬามากที่สุด รองลงมา การเดินเล่นตามศูนย์การค้าและการชมมหรสพ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2539) จึงสรุปได้ว่าการใช้เวลาว่างนอกบ้านของคนหนุ่มสาวมีมากกว่าคนทั่วไป ทั้งนี้เพราะการทำกิจกรรมยามว่างนอกบ้านเป็นโอกาสที่คนหนุ่มสาวจะได้มีโอกาสพบปะคนหนุ่มสาวด้วยกัน และใช้เวลาเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความคิด ตลอดจนทัศนคติต่างๆ ในขณะที่บุคคลทั่วไปเลือกทำกิจกรรมนอกบ้านเพื่อตอบสนองความต้องการในสิ่งที่ไม่สามารถทำกิจกรรมในบ้านได้ ซึ่งได้แก่ กิจกรรมประเภทการกีฬา ซึ่งต้องใช้สถานที่ และที่อยู่อาศัยในกรุงเทพมหานครปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยต่อกิจกรรมเหล่านั้น รองลงมาซึ่งเป็นกิจกรรมการเดินเล่นตามศูนย์การค้า สำหรับเวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมยามว่างพบว่า ไม่มีความแตกต่างเรื่อง เพศ อายุ และการมีงานทำกล่าวคือ คนหนุ่มสาวทั้งเพศหญิงและชายทุกระดับอายุ และทั้งผู้ที่มีอาชีพ ไม่มีอาชีพและกำลังศึกษาทำกิจกรรมยามว่างใกล้เคียงกัน แต่พบว่ามีความแตกต่างของประเภทกิจกรรม กล่าวคือ คนหนุ่มสาวเพศชายทำกิจกรรมยามว่างประเภทกีฬา การพบเพื่อน การเที่ยวห้างสรรพสินค้า และดูภาพยนตร์มากกว่าคนหนุ่มสาวเพศหญิง ในขณะที่คนหนุ่มสาวเพศหญิงทำกิจกรรมยามว่างประเภทคุยกัน การอ่านหนังสือประเภทต่างๆ และงานอดิเรกมากกว่าคนหนุ่มสาวเพศชาย ในขณะที่งานสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2539) ซึ่งสำรวจเกี่ยวกับเพศและการทำกิจกรรมยามว่าง พบเช่นเดียวกับคนหนุ่มสาว กล่าวคือพบว่าเพศชายทำกิจกรรมยามว่างประเภทกีฬา การสังสรรค์ การเดินเล่นตามสวนสาธารณะ และการชมมหรสพมากกว่าเพศหญิง ส่วนเพศหญิงทำกิจกรรมยามว่างประเภทอ่านหนังสือ และงานอดิเรกมากกว่าเพศชาย จึงอาจกล่าวได้ว่าเพศมีผลต่อประเภทของกิจกรรมยามว่างที่ทำทั้งสำหรับคนทั่วไปและคนหนุ่มสาว นอกจากนี้ยังพบว่าคนหนุ่มสาวที่ไม่มีการทำงานจะทำกิจกรรมยามว่างหลายประเภทมากกว่าคนหนุ่มสาวที่กำลังศึกษาและผู้ที่มีงานทำ

4. พฤติกรรมการพบเพื่อนในวันหยุด เป็นกิจกรรมยามว่างประเภทหนึ่งที่คนหนุ่มสาวทำกันมากในวันหยุด โดยไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศ อายุ และสถานภาพการสมรส เป็นพฤติกรรมที่พบมากกว่าคนทั่วไป จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2539) พบว่ากิจกรรมสังสรรค์ในวันหยุดของคนกรุงเทพมหานครเป็นเพียงอันดับที่ 6 ของกิจกรรมยามว่าง และส่วนใหญ่การสังสรรค์นี้เป็นกิจกรรมที่ทำกับบุคคลทั้งในและนอกครอบครัว ซึ่งพบเพียงร้อยละ 18.8 หากสำรวจเฉพาะการสังสรรค์กับเพื่อน เปอร์เซนต์ที่พบอาจน้อยกว่านี้ การที่คนหนุ่มสาวออกไปพบเพื่อนในวันหยุดเป็นเพราะคนหนุ่มสาวมีข้อจำกัดในการสื่อสารกับคนในครอบครัวและคนทั่วไปในสังคม การสื่อสารสามารถเข้าใจบ้างไม่เข้าใจบ้าง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก การสื่อสารจะทำให้เข้าใจได้ยากขึ้น ในขณะที่คนหนุ่มสาวสามารถสื่อสารกับคนหนุ่มสาวด้วยกันเองได้เข้าใจอย่างสมบูรณ์ทุกเรื่องโดยใช้ภาษามือ ซึ่ง Sherman, W(ed) 1989 : 21-28 กล่าวว่าคนหนุ่มสาวสามารถใช้ภาษามือสื่อสารกันได้ทุกเรื่อง ทั้งเรื่องประสบการณ์ใน

โรงเรียน ในครอบครัว การทำงาน กีฬา ภาพยนตร์ นิทาน ขำขัน และจะรู้สึกว่ามีความสัมพันธ์แนบแน่นกับกลุ่มเพื่อนที่ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน โดยคนหูหนวกจะไม่ค่อยแลกเปลี่ยนความรู้พิเศษที่มีความหมายกับคนที่มีการได้ยิน เพราะเชื่อว่าคนที่มีการได้ยินไม่เข้าใจความเป็นคนหูหนวก

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้เวลาวันหยุดของคนหูหนวกในกรุงเทพมหานคร ทำให้ทราบว่าคนหูหนวกมีเวลาว่างในวันหยุดค่อนข้างมาก แต่การใช้เวลาว่างที่มีอยู่ยังไม่เป็นประโยชน์เท่าที่ควร เป็นการพบปะพูดคุยเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน การผ่อนคลายความตึงเครียด และการแลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกัน ไม่มีกิจกรรมเพื่อการพัฒนาความรู้ความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาสุขภาพกายและจิตใจ ตลอดจนกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ดังนั้นครอบครัวควรมีบทบาทสำคัญต่อการเลือกใช้เวลาว่างของคนหูหนวกให้เป็นประโยชน์โดยคำนึงความถนัดและความสนใจของคนหูหนวก สนับสนุนให้คนหูหนวกร่วมทำกิจกรรมยามว่างร่วมกับบุคคลในครอบครัวและชุมชน เพื่อแสดงความสามารถและได้รับการยอมรับ ขณะเดียวกันก็ต้องเปิดโอกาสให้คนหูหนวกสามารถทำกิจกรรมยามว่างที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ร่วมกับคนหูหนวกด้วย นอกจากนี้โรงเรียน ชุมชนคนหูหนวก ตลอดจนหน่วยงานของรัฐและท้องถิ่น เช่น สำนักงานสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร การกีฬาแห่งประเทศไทย กรมการศึกษานอกโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณาจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทต่างๆ เพื่อให้คนหูหนวกสามารถเข้าร่วมทำกิจกรรมในเวลาว่าง ทั้งในลักษณะที่ร่วมทำกิจกรรมกับคนทั่วไป โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น จัดล่ามภาษามือ ตลอดจนการทำกิจกรรมเฉพาะในกลุ่มคนหูหนวก เพื่อให้คนหูหนวกสามารถใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ได้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เกศแก้ว ศรีงาม. (2537). ความแตกต่างของการใช้เวลาว่างในกิจกรรมนันทนาการของเยาวชนไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต, ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ซีฟเวอร์, เจ.เอส. (2543). ความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาว่างและนันทนาการ. (วารุณี อมรทัต, ผู้แปล). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- นันทนา เตชะนันท์. (2539). การศึกษาการใช้เวลาในระหว่างปิดภาคเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พยงค์ จาดช้าง. (2539). การศึกษาการใช้เวลาของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพลินทิพย์ โกเมศโสภาและชัชพงศ์ ตั้งมณี. (2534). รายงานผลการวิจัยพฤติกรรมการใช้เวลาและรูปแบบการใช้สันทนาการของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรารวรรณ คงคล้าย. (2539). ปัญหาการสื่อสารของคนหูหนวกในชีวิตประจำวัน. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรียา นิยมธรรม. (2538). ความบกพร่องทางการได้ยิน. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ : บริษัททำไทยเพรสจำกัด.
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2542). นันทนาการชุมชนและโรงเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรื. (2539). รายงานการสำรวจการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและการใช้เวลาว่างของประชากร พ.ศ. 2538. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรื.
- เสาวภา สร้อยจำปา. (2539). การใช้เวลาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเกษตรกรรม ภาคกลาง กรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (คหกรรมศาสตร์ศึกษา), สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Bruce Gross. (1994) .”Mainstreaming –A New Concept for Recreation and Leisure in the Deaf Community” in The Deaf Way : Perspectives from the International Conference on Deaf

Culture (pp.545-547) Erting , Carol (et al.) editors. ,Washington D.C. : Gallaudet University Press.

Kelly, John. R. (1996). Leisure. (3rd ed). Boston : Allyn and Bacon.

Mactavish, J.(1997). Pattern of Family Recreation in Family that include Children with a Developmental Disability. Journal of Leisure Research, 29 (1) 21-46.

Sherman, W.(ed). (1989). American Deaf Culture : An Authology. Burtonsville, Md : Linstok Press, (pp.21-23).

Woodward, J. (1998). Proposal for Research on “Culture and Communication”.
Nakornpathom : Research Department, Ratchasuda College, Mahidol University.

ภาคผนวก

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของคนहुหนวก

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	66	55.5
หญิง	53	44.5
รวม	119	100.0
อายุ		
14-25 ปี	72	60.5
26-45 ปี	31	26.0
45 ปีขึ้นไป	16	13.5
รวม	119	100.0
สถานภาพการสมรส		
ไม่เคยแต่งงานหรือเป็น โสด	82	68.9
แต่งงานแล้ว	27	22.7
แยกกันอยู่	10	8.4
รวม	119	100.0
ระดับการศึกษา		
ไม่เคยศึกษา	1	0.9
ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6	7	5.9
ประถมศึกษาปีที่ 6	13	10.9
มัธยมศึกษาปีที่ 3	40	33.6
มัธยมศึกษาปีที่ 6	18	15.1
กำลังศึกษาอยู่	32	26.9
อื่นๆ	8	6.7
รวม	119	100.0
อาชีพ		
กำลังศึกษาต่อ	37	31.1
ไม่มีอาชีพ	27	22.7
มีอาชีพ	55	46.2
รวม	119	100.0

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของคนหูหนวก (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ภูมิภาค		
ภาคกลาง	34	28.5
ภาคตะวันออก	15	12.6
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	12	10.0
ภาคใต้	11	9.3
ภาคเหนือ	4	3.4
รวม	119	100.0
ที่อยู่ปัจจุบัน		
กรุงเทพมหานคร	74	62.2
ภาคกลาง	23	19.3
ภาคตะวันออก	13	11.0
ภาคใต้	4	3.4
ภาคตะวันตก	3	2.5
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1	0.8
ภาคเหนือ	1	0.8
รวม	119	100.0

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของคนหูหนวกจำแนกตามประเภทกิจกรรมที่ทำในวันหยุด

ประเภทกิจกรรม *	จำนวน	ร้อยละ
งานส่วนตัว	119	100
งานบ้าน	52	43.6
การเรียน	15	12.6
การทำงาน	13	10.9
บำเพ็ญประโยชน์และศาสนา	2	1.9
กิจกรรมยามว่าง	82	68.9

* ประเภทกิจกรรมที่ทำในวันหยุดตอบได้ตามความเป็นจริง คำตอบอาจมี มากกว่า 1 ประเภท

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของคนหมู่นวกจำแนกตามประเภทกิจกรรมยามว่าง*

กิจกรรมยามว่าง	จำนวน	ร้อยละ
ในบ้าน		
ดูโทรทัศน์	62	52.1
ดูวีดิทัศน์	4	3.4
ดูกีฬา	1	0.8
อ่านหนังสือพิมพ์และหนังสือประเภทต่างๆ	16	13.4
การนั่งคุยกัน	17	14.3
สังสรรค์	2	1.7
เล่นเกม / เล่นคอมพิวเตอร์	4	3.4
ออกกำลังกาย	1	0.8
นั่งพักผ่อน	4	3.4
นอนพักผ่อน	4	3.4
งานอดิเรก เช่น วาดรูป เลี้ยงต้นไม้ เลี้ยงสัตว์	13	10.9
นอกบ้าน		
เล่นกีฬา	8	6.7
เดินรำ	1	0.8
พบเพื่อน	24	20.2
พบญาติ	3	2.5
เที่ยวห้างสรรพสินค้า	30	25.2
ดูภาพยนตร์	5	4.2
รับประทานอาหาร	1	0.8
เที่ยวชายทะเล/ชนบท	2	1.7

* กิจกรรมยามว่างตอบได้ตามความเป็นจริงอาจมากกว่า 1 ประเภท

ตารางที่ 4 แสดงร้อยละของคนสูบบุหรี่หนักตามเวลาที่พบเพื่อน

เวลาที่พบเพื่อน	ร้อยละ
06.00- 09.00 น.	4.9
09.01 – 12.00 น.	27.2
12.01 – 15.00 น.	33.3
15.01 – 18.00 น.	14.8
18.01 – 21.00 น.	9.9
21.01 – 24.00 น.	9.9
รวม	100.0